

NARRATIVA: *LA PLAÇA DEL DIAMANT* (1962), DE MERCÈ RODOREDA

M. ÀNGELS FRANCÉS DÍEZ – ANTONI MAESTRE BROTONS

JORNADA CEFIRE DE PLURILINGÜISME SOBRE LA NOVA PREGUNTA DE LES PAU

UNIVERSITAT D'ALACANT, 17 I 18 DE SETEMBRE DE 2019

AQUESTA PLAÇA INSPIRÀ A
MERCÈ RODOREDA
LA SEVA GRAN NOVEL·LA
"LA PLAÇA DEL DIAMANT"

GRÀCIA 1988

Pregunta 3.a)

**(relativa a l'anàlisi de
l'obra/fragment)**

Respecte del contingut o la
temàtica

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

Pregunta 3.a) (relativa a l'anàlisi de l'obra/fragment)

Respecte del contingut o a la temàtica:

- Quins referents o elements de la realitat trobem (persones, noms de lloc, esdeveniments, objectes...) en aquest fragment? Tenen relació amb el marc spatiotemporal general de l'obra (època i espais)? (*La plaça del Diamant*, *Llibre de meravelles*, *El verí del teatre*)
- Situa o ubica el contingut d'aquest fragment en l'argument de l'obra (*La plaça del Diamant*, *El verí del teatre*) (es triaran moments especialment significatius quant al desenvolupament o l'estructura de l'obra).

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

Pregunta 3.a) (relativa a l'anàlisi de l'obra/fragment):

Respecte del contingut o a la temàtica:

- Quines característiques presenta el personatge X (un personatge protagonista o principal)? Evoluciona aquest personatge al llarg de l'obra? (*La plaça del Diamant, El verí del teatre*)
- Quina temàtica pròpia de l'obra es veu en aquest fragment? Quines altres temàtiques són característiques d'aquesta obra? (*La plaça del Diamant, Llibre de meravelles, El verí del teatre*)

Pregunta 3.a)

**(relativa a l'anàlisi de
l'obra/fragment):**

Respecte de la forma

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

Pregunta 3.a) (relativa a l'anàlisi de l'obra/fragment):

Respecte de la forma:

- Descriu les característiques de la veu narrativa en *La plaça del Diamant*. Relaciona-les amb les que pugues trobar en aquest fragment.
- Identifica el símbol que apareix en aquest fragment. Explica la funció dels símbols en *La plaça del Diamant*. Per a fer-ho pots esmentar altres símbols de l'obra.
- En quin (sub)gènere, model o corrent situaries aquesta obra? Explica les característiques bàsiques del (sub)gènere, model o corrent (*La plaça del Diamant*, *Llibre de meravelles*).

Pregunta 3.b) (relativa a la contextualització)

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

Respecte del context històric i literari propi de l'obra i a la ubicació de l'obra en la trajectòria de l'autor:

- En quin context històric i cultural se situa l'escriptura d'aquesta obra?
- Situa aquesta obra en la trajectòria de l'autor/a (etapes o blocs) i digues algunes característiques de l'etapa o bloc (o diferències respecte d'altres etapes o blocs).

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

- Quines característiques generals presenta el gènere (el teatre, la narrativa, la poesia o l'assaig) en el context d'escriptura de l'obra?
- Quins altres autors o autores destaquen en el context d'escriptura de l'obra (dins del gènere)? (mínim 2 autors/es) Aporta alguna dada sobre l'obra (obres destacades i/o característiques bàsiques) d'aquests altres autors o autores.
- Quin altres models o corrents trobem en el context de l'obra (dins del gènere)? Explica les seues diferències respecte al model o corrent en què s'inscriu l'obra (*La plaça del Diamant*, *Llibre de meravelles*).

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

Respecte del context anterior o posterior al context propi de cada obra:

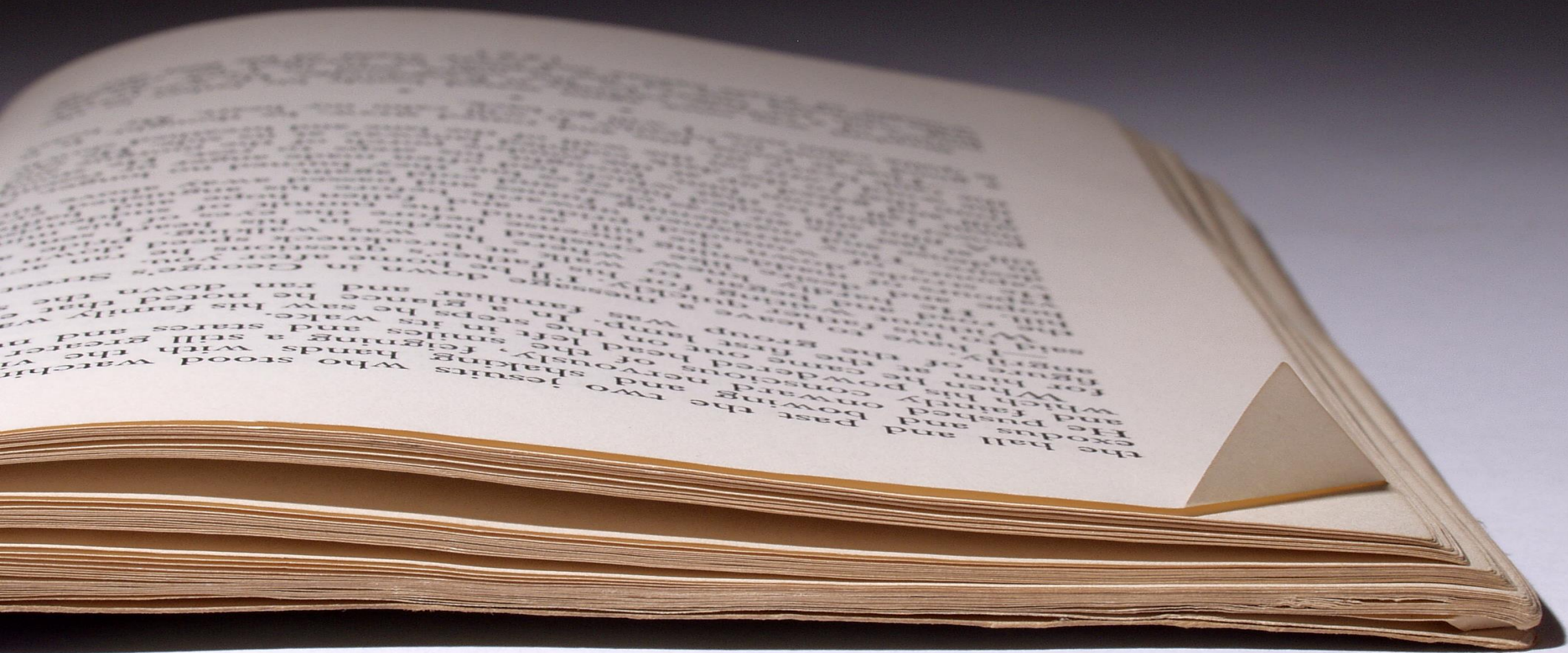
- Quines característiques presenta el teatre amb anterioritat al context d'escriptura d'aquesta obra? Quines diferències trobem en el teatre entre aquests dos períodes?
- Quins autors o autores destaquen en el teatre amb anterioritat al context d'escriptura d'aquesta obra? (mínim 2 autors/es) Aporta alguna dada sobre l'escriptura (obres destacades i/o característiques bàsiques) d'aquests altres autors o autores.

POSSIBLES PREGUNTES PER A LA NARRATIVA

Respecte del context anterior o posterior al context propi de cada obra:

- Com evoluciona el gènere (la narrativa, la poesia o l'assaig) amb posterioritat al context d'escriptura d'aquesta obra? Quines característiques presenta?
- Quins autors o autores destaquen en el gènere (la narrativa, la poesia o l'assaig) amb posterioritat al context d'escriptura d'aquesta obra? (mínim 2 autors/es) Aporta alguna dada sobre l'escriptura (obres destacades i/o característiques bàsiques) d'aquests altres autors o autores.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

I em vaig tornar a girar de cara a la porta i amb la punta del ganivet i amb lletres de diari vaig escriure Colometa, ben ratllat endintre, i, com d'esma, vaig posar-me a caminar i les parets em duien que no els passos, i vaig ficar-me a la plaça del Diamant: una capsa buida feta de cases velles amb el cel per tapadora. I al mig d'aquella tapadora hi vagi veure volar unes ombres petites i totes les cases es van començar a gronxar com si tot ho haguessin ficat a dintre d'aigua i algú fes bellugar l'aigua a poc a poc i les parets de les cases es van estirar amunt i es van començar a decantar les unes contra les altres i el forat de la tapadora s'anava estrenyent i començava a fer un embut.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

Preguntes

3a) Respecte del contingut i la temàtica

Situa el fragment en la novel·la i descriu l'evolució del personatge al·ludit en aquest punt de l'argument.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

Aquest fragment precedeix a un punt d'inflexió en l'argument de la novel·la *La plaça del Diamant* i se situa, estructuralment, en els darrers capítols de desenllaç: Natàlia, en una nit d'insomni, es dirigeix a l'espai on tot va començar, on va conèixer Quimet i ell li va canviar el nom pel de Colometa. Després de patir les conseqüències de la guerra (fam, misèria, por) i d'haver estat rescatada de la desesperació per Antoni, l'adroguer, aquella jove ingènua és ara la senyora Natàlia, però necessita traure de dins tota l'angoixa i el dolor. Per això escriu el nom de la Colometa que va ser i, a la plaça del Diamant, farà un crit profund que l'alliberarà del passat. El passatge que analitzem desembocarà justament en aquest crit.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

3.a) Respecte de la forma

Localitza en el fragment metàfores i comparacions, explica quines sensacions volen transmetre i com ens parlen del personatge principal de la novel·la.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

De la línia 4 a la 9 trobem metàfores i comparacions que pretenen descriure la sensació d'angoixa i ofec de la protagonista en l'espai més significatiu de la novel·la i que hi dona títol: la plaça del Diamant. Rodoreda recorre a una imatge casolana (una olla i una tapadora) per la semblança física amb aquest espai urbà (les cases formen un cercle com les parets d'una cassola) i per la sensació de claustrofòbia que transforma el cel en una superfície que, en lloc de ser obert, esdevé tancat i, encara pitjor, minvant. De fet, el cel es fa cada vegada més petit fins a formar un embut amb les cases de la plaça, com el que en el seu moment va comprar per acabar amb la vida dels seus fills i d'ella mateixa.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

Pregunta 3.b) (relativa a la contextualització)

3.b) Respecte del context històric i literari propi de l'obra i a la ubicació de l'obra en la trajectòria de l'autor:

En quin context vital i històric va escriure Mercè Rodoreda *La plaça del Diamant*?

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

Mercè Rodoreda publica *La plaça del Diamant* en 1962. En aquesta època el règim franquista comença a relaxar la censura literària sobre el contingut de les obres i també sobre les llengües de l'estat. Això permet, entre altres, la creació d'una mínima infraestructura editorial (revistes, premis, editorials) que anirà ampliant-se al llarg dels anys 60 i 70. Pel que fa a la narrativa, els tres grans corrents de la postguerra són la novel·la psicològica (a la qual s'adscriu aquesta novel·la), el realisme objectivista i la literatura fantàstica, l'humor i ironia.

D'altra banda, *La plaça del Diamant* correspon a l'etapa de maduresa de l'autora, que viu exiliada a Suïssa. L'obra va obtenir un èxit fulminant i suposa la consagració de Rodoreda com una de les grans figures literàries catalanes del segle XX. Altres novel·les d'aquesta etapa són *Vint-i-dos contes*, *El carrer de les camèlies* i *Jardí vora el mar*.

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

3.b) Respecte del context anterior o posterior al context propi de cada obra:

En els anys posteriors a la publicació de *La plaça del Diamant*, quines altres autores comencen a publicar i a reivindicar la perspectiva pròpia, feminista?

EXEMPLE APLICAT A UNA MOSTRA DE TEXT

La majoria de l'obra de Rodoreda està protagonitzada per personatges femenins. Això significa que novel·les i contes aborden aspectes de la vida de la dona en l'època històrica que va viure l'autora, és a dir, la major part del segle XX. Per tant, l'obra tracta els problemes que la dona viu com a resultat de la seua subordinació a l'home en una societat profundament patriarcal com la que propugna la dictadura franquista.

Sobretot, l'escriptora que, després de Rodoreda, adopta una perspectiva clarament feminista és M. Aurèlia Capmany. Les dues autores són els referents més directes d'altres posteriors, especialment les membres de la Generació dels 70, entre les quals cal destacar Montserrat Roig, Carme Riera, Maria-Mercè Marçal i fins i tot altres que comencen a publicar més tard, com ara Maria Barbal.

NARRATIVA: *LA PLAÇA DEL DIAMANT* (1962), DE MERCÈ RODOREDA

M. ÀNGELS FRANCÉS DÍEZ – ANTONI MAESTRE BROTONS

JORNADA CEFIRE DE PLURILINGÜISME SOBRE LA NOVA PREGUNTA DE LES PAU

UNIVERSITAT D'ALACANT, 17 I 18 DE SETEMBRE DE 2019